

Årsmøde den 16.-17.marts 1974

DANSK ORNITHOLOGISK
FORENING

ARSMØDEPROGRAM:

Lørdag den 16. marts:

kl. 12. ca.. Ankomst

kl. 12.30 - 17.00:

DOF's formand, læge Lorenz Ferdinand byder Velkommen.

stud.scient. Ole Have Jørgensen: Undersøgelser af
Bjergvipstjertens ynglebiologi.

studerende Jørgen Laursen: Pungmejsens forekomst i
Danmark, dens forekomst og indvandring.

lærer Willy Mardahl Jensen: Status over de danske ter-
ner - resultater af ternegruppens arbejde.

tandlæge Per Olof Swanberg, Sverige: Hornborgasjön
som restaureringsprojekt.

kl. 19.00 - 22.00:

Dansk Ornithologisk Forenings Generalforsamling. Pro-
herfor er offentliggjort i meddelelser nr. 2/74.

Herefter vises den 50 min. lange engelske fim om rov-
fugle: "Winged Aristocrats", der er produceret af
The Royal Society for Protection of Birds. Filmen
fortæller om levevis og levevilkår for en væsent-
lig part af Europas rovfuglearter.

Søndag den 17. marts:

kl. 06.00 - 10.30: Ekskursionsprogrammer til Moesgård el-
ler rundtur til Kysing Fjord, Pindsmølle mm.

kl. 11.00 - 11.45:

stud.scient. Poul Hald Mortensen: Det ornitholo-
giske arbejde på Danmarks videnskabelige reserva-
ter i fortid, nutid og fremtid.

Middagspause.

kl. 13.15 - 17.00:

M. Derrick England, O.B.E., M.B.O.U., England: Ornitho-
logy and Conservation in south-west Europe with
special reference to Portugal.

lærer Benny Gønsbøl: Besøg på nogle gode grønlandske
fuglelokaliteter - et nordøstgrønlandsk dalstrøg,
et indlandsområde i Vestgrønland, en fugleø og et
fuglefjeld - belyst gennem farvedias.

Årsmødet er tilrettelagt af DOF's lokalafdeling i Århus.

Henvendelser bedes rettet til dennes adresse:

DOF-Århus amt, Viborgvej 29, 8000 Århus C.

telefoniske forespørgsler besvares på 06-145370 efter 17.

stud.scient. OLE HAVE JØRGENSEN:

Undersøgelser af

Bjergvipstjertens ynglebiologi

i Danmark

Bjergvipstjerten yngler næsten udelukkende i Østjylland, omkring og øst for israndslinien. På Fyn og Sjælland har enkelte par ynglet i de seneste år, men nogen fast ynglebestand er endnu ikke etableret.

I 69 blev landets samlede ynglebestand optalt til 60-75 par, men i 1973 må den formodes at ligge på over 100 par, en fremgang, der overvejende tilskrives de seneste milde vintre. At der er tale om en reel fremgang ses af, at arten nu yngler på en række lokaliteter, hvor den forgæves blev eftersøgt i 1969.

Ynglefuglene ankommer i marts måned, og allerede i slutningen af måneden bygges de første reder. Æglægningen starter i den første uge af april, men mange kuld ødelægges af de kortvarige perioder med frost eller snefald.

Der lægges normalt 2 kuld, men et 3. forekommer undertiden. Ynglecyklus er for de fleste par afsluttet i midten af juni, men reder med unger kan træffes ind i august.

1. kulds ungfugle forsvinder hurtigt fra ynglelokaliteten, mens 2. kulds sammen med forældrefuglene kan iagttages i op til et par måneder, før de er væk.

Efter yngletiden strejfer arten en del rundt og landet passerer formodentlig af fugle fra Norge og Sverige. Et egentligt træk bemærkes i september-oktober, og fra slutningen af oktober træffes kun få fugle på de danske ynglelokaliteter. Et mindre antal fugle overvintrer årligt, men deres herkomst er ukendt.

I '73 startedes et program med individuel farveringmærkning af Bjergvipstjarter i området fra Horsens til grænsen, dvs. en bestand på 40 - 50 par, og dette arbejde vil i 1974 blive udvidet med bl. a. kasseopsætning. Ringmærkningen fortsætter i '74 og 1975, og jeg vil derfor bede alle om at have opmærksomheden henledt på Bjergvipstjarter med farveringe i de kommende år.

OLE HAVE JØRGENSEN

stud.art. JØRGEN LAURSEN:

Pungmejsen

dens forekomst i Danmark

og dens indvandring.

Det er nu lo år siden, at de første pungmejser blev set i Danmark. Arten er siden da set hver år med undtagelse af 1969. Det må derfor være rimeligt nu at få et billede af dens indvandring.

Langt de fleste beviser på artens tilstedeværelse er fund af ikke færdigbyggede reder. På de ialt 19 lokaliteter, hvor der er truffet pungmejser, har kun fire par gennemført ynglecycklus.

I 1970 havde Henning Elgård og jeg lejlighed til at følge 2 par (1 han m. 2 hunner), som fik unger på vingerne i Kasted Mose. Resultatet af de ca. 80 tim. vi tilbragte ved rederne samt iagttagelser fra 1971 medførte samlet ny viden om kønsforskelle, redebygning, redetræ, redemate-

riale, fourageringsområde, territorium, sang og aktivitet, som vil blive omtalt nærmere.

Det er den almindelige opfattelse, at pungmejsens tilstedeværelse skyldes klimatiske ændringer og på baggrund heraf vil de meteorologiske forhold i årene 1964-73 blive omtalt, og vil så vidt muligt blive sammenlignet med optægnelser fra undersøgelser i andre lande.

Grundet det sparsomme materiale skal konklusioner tages med forbehold, indtil nærmere kendskab til Pungmejsens forhold i Danmark foreligger.

Der vil bl.a. blive vist nogle lysbilleder fra en skånsk ynglelokalitet.

JØRGEN LAURSEN

HOTEL MERCUR

tilbyder.... (ved bestilling 2. tim før.)

<u>lørdag:</u>	Eftermiddagskaffe m. Wienerbr.	kr. 7.75
	Herregårdbeuf	- 25.50
	Dagens diner m. 3 retter	- 33.50
<u>søndag:</u>	Morgenkomplet	kr. 12.40
	Formiddags/eftermiddagskaffe m br.	7.75
	Frokostplatte	- 17.00
	Dagens diner m. 3 retter	- 33.50

lærer WILLY MARDAHL JENSEN:

status over

de danske terner

resultater af ternegruppens arbejde gennem de sidste år.

Danmark har 6 ynglende ternearter. Sortterne er indlandsruger, mens de øvrige 5, Havterne, Fjordterne, Dværgterne, Splitterne og Sandterne yngler ved kyster.

Oplysninger om de kystrugende arter indsamles af "Ternegruppen", der primært inventerede Havterne-bestanden i Øresundsområdet, der er truet af ødelæggelser.

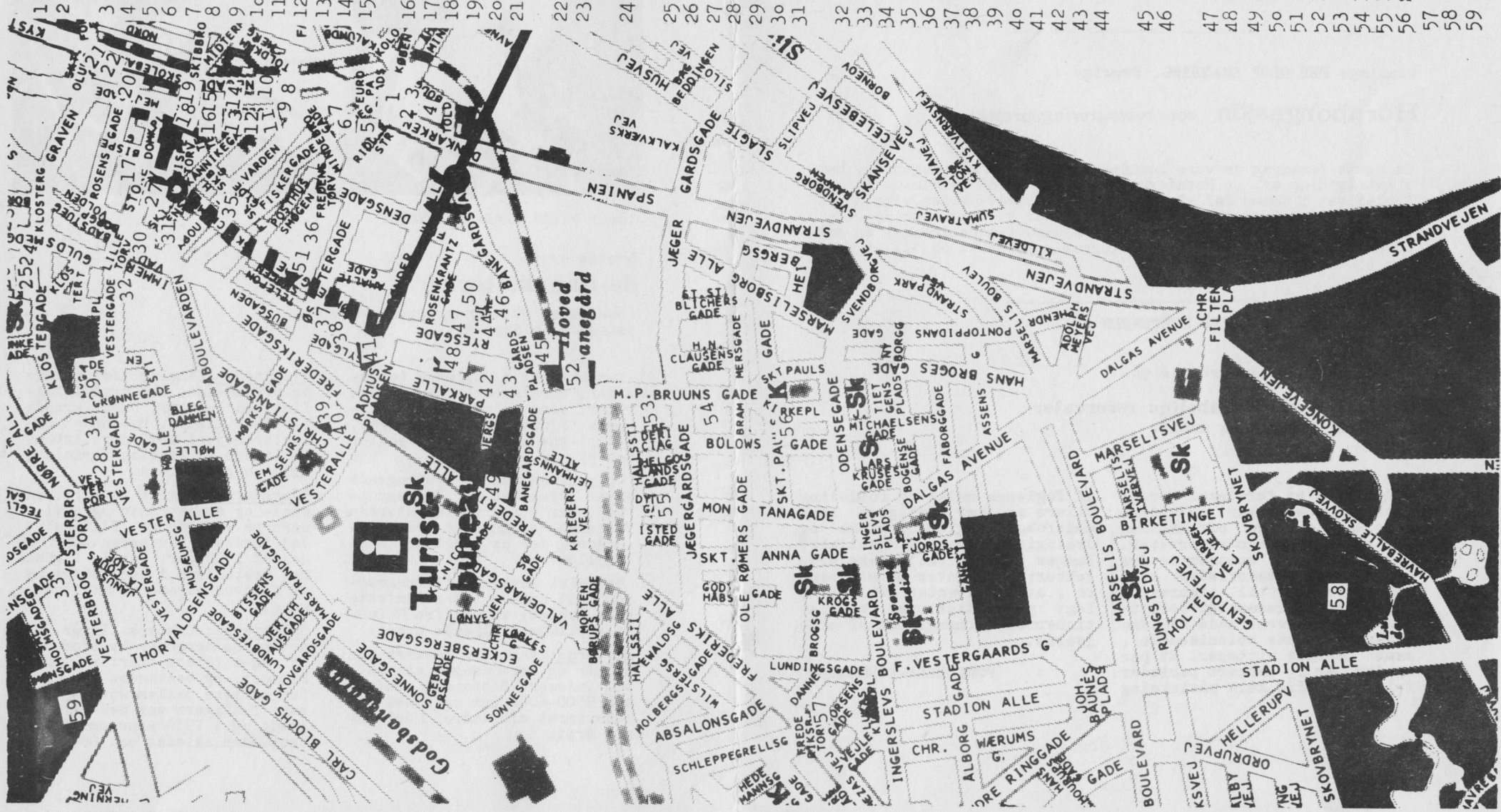
Gradvist udvidede "Ternegruppen" sit område til at omfatte hele landet, så man fra 72 kunne kortlægge følgende arter:

Havterne: yngler i Danmark kun på øer og strandenge, men ikke ved indsøer. Bestanden omfatter 5500-6000 par og synes at have været uforandret i det sidste årti.

Fjordterne: Yngler især på øer og strandenge, men også fåtallet ved indsøer, hvor egnede biotoper findes. Bestanden omfatter højst 1000 par. Artens tidligere udbredelsesforhold er endnu noget uklare.

Dværgterne: Yngler på øer, ved sand- og stenstrande og sjældnere på strandenge. Tilfældigt ved indsøer. Bestanden omfatter højst 1000 par, der i lighed med bestandene i den øvrige del af Nordvesteuropa er i tilbagegang.

Splitterne: Danmark ligger på artens nordgrænse, hvorfor den er meget følsom overfor forårsklimaet, og bestanden kan derfor variere mellem 2500 og 4000 par. Tidligere var den mere udbredt og i 1930'erne omfattede bestanden således ca. 8000 par,

Sandeterne: forekommer pletvis i Eurasien, Amerika og Australien. I Danmark og Schleswig - Holstein findes en isoleret bestand, hvis fouragerings-områder gradvist ødelægges. "Ternegruppen" har påtaget sig registrering af artens udbredelsesforhold i Danmark, hvorimod der ingen ringmærkning finder sted.

Sortterne: var omkring 1850 en almindelig ynglefugl, men derefter i stærk tilbagegang især på grund af afvinding og landvinding. Bestanden anslås til 200-300 par fordelt på 20-40 lokaliteter. Arten indgår ikke i "Ternegruppens" undersøgelser.

WILLY MARDAHL.

tandlæge PER OLOF SWANBERG, Sverige :

Hornborgasjön som restaureringsprojekt

Om dette foredrag er vore forhåndsmeddelelser kun meget få, men i betragtning af, at Hornborgasjön er af vital betydning for fuglelivet i denne del af Sverige, at området er den vigtigste rastplads for Tranen, at P.O.Swanberg har viet en stor del af sit arbejde på at redde denne sø fra vandstandsændringer og desuden er en meget dygtig fuglefotograf, glæder vi os til at byde ham hjertelig velkommen.

stud.scient. POUL HALD MORTENSEN :

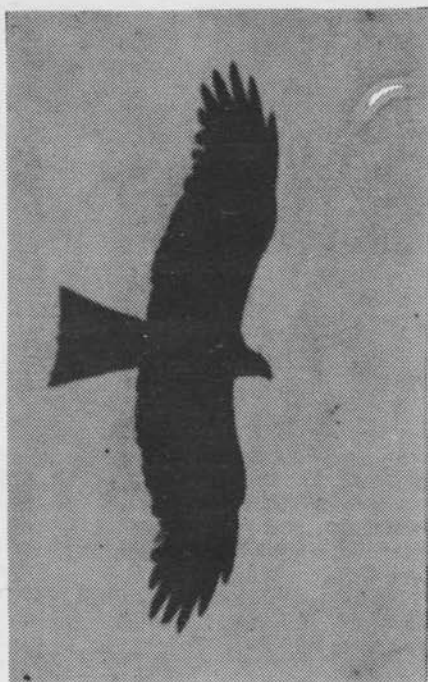
Det ornithologiske arbejde på

Danmarks videnskabelige reservater i fortid, fremtid og nutid.

Siden 1928 er foretaget regelmæssige optællinger og undersøgelser på vore efterhånden 10 videnskabelige reservater. I naturforhold spænder de fra strandenge og vadeblader over gammel urskov til stenrev og klippeøer. Fuglemæssigt beskytter reservaterne både sjældne arter og truede kolonisamfund, samt typiske biotoper. Et par steder er i længere perioder fulgt de ydre kårs påvirkning

af fuglenes antal og fordeling. Ellers er der tidligere især undersøgt ynglebiologiske og etologiske emner. I øjeblikket lægges vægt på økologiske projekter; og fremover må man vente, at hovedvægten vil blive lagt på studier over populationernes afhængighed af miljøerne.

POUL HALD-MORTENSEN

M. Derrick England, O.B.E., M.B.O.U., England:

**Ornithology and Conservation
in South west Europe
with special reference to Portugal**

It has been difficult to educate the people of the western extremity of Europe into accepting the idea of the conservation of wildlife: Many people in Spain and Portugal are still illiterate and all have been brought up to think of creatures other than man as being of no account except to eat, or to work or for "sport". Those connected with farming or winegrowing believe that four times dose of pesticide will produce a crop four times the size. However, a few enlightened people, chiefly from the universities and the Portuguese "Forestry Commision" have been making slow headway, and I went last year with dr. Luc Hoffmann to try to form a Portuguese branch of the World Wildlife Fund.

M. DERRICK ENGLAND.

lærer BENNY GÉNSBØL :

Besøg på nogle forskellige, gode

Grønlandske fuglelokaliteter

et nordøstgrønlandsk dalstrøg,
et indlandsområde i Vestgrønland,
en fugleø og et fuglefjeld.

Det er karakteristisk for fuglelivet på Grønland, at store landområder er særdeles fuglefattige - af den enkle grund, at klima og landskabsforhold i forening skaber meget ringe livsvilkår i størstedelen af landet. Det er imidlertid også karakteristisk, at man finder ornitologisk set virkelig gode områder ind imellem, med et for arktiske egne varieret og til tider også rigt fugleliv - betinget selvsagt af gode ernæringsforhold, tit også i forbindelse med en hensigtsmæssig yngleplads.

Det er fire lokaliteter af sidstnævnte type, jeg, via farve dias, vil søge at give tilhørerne et indtryk af.

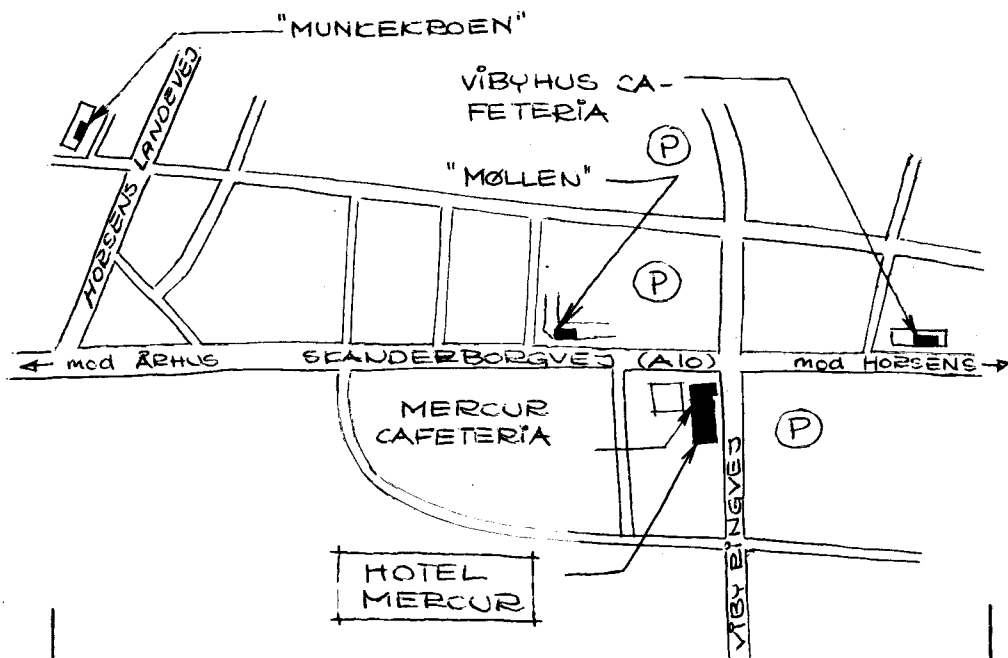
1) Det nordøstgrønlandske dalstrøg (Zackenberget). I denne meget nedbørsfattige del af Grønland er fuglelivet i væsentlig grad koncentreret omkring områder, hvor fugtigheden kan samle sig - dvs. overvejende i dalstrøg. Foruden at vise landskabstypen dels omtales dels forevises billeder af Rødstrubet Lom, Havlit, Kortnæbbet Gås, Bramgås, Stor Præstekrave, Islandsk Ryle, Alm. Ryle, Sandløber, Odinsbane, Thorshane, Lille Kjøve, Digesmutte, Hvidsken og Snespurv.

2) Et indlandsområde i Vestgrønland (Søndre Strømfjord). Også her er der tale om et område med ringe nedbør, men tallet være permafrosten forsvinder væden ikke i jorden, og landskabet er oversået med større og mindre søer. Følgende arter omtales: Islom, Rødstrubet Lom, Gråand, Havlit, Strømand, Islandsk Hvinand, Blisgås, Kanadagås, Jagtfalk, Vandrefalk, Fjeldrype, Odinsbane, Ravn, Digesmutte, Gråsiken, Laplandsværpling og Snespurv.

3) Fugleøen (Brændevinsskæret). Denne biotop kan nå det ekstremt gode, hvor fuglene kan få deres krav om fourageringsforhold og fred på ynglepladsen opfyldt. Arter: Havterne, Ride, Tejst, Alk, Lomvie, Lunde, Søkonge Thorshane og Strømand.

4) Fuglefjeldet (Ritenbenk). Hvor ernæringsforhold er gode, hvor der findes fjeld af passende type, og hvor der er tilstrækkeligt fredeligt, kan vi finde fuglefjeldet i hele sin fantastiske udfoldelse. Arter: Ride, Alk, Kortnæbbet Lomvie, Gråmåge, Hvidvinget Måge, Ravn og Skarv.

BENNY GÉNSBØL

Hotel Mercur

Morgen komplet 12,40 kr. , lunch/dinner 20 - 35 kr.

Cafeteria Mercur

Fredag åben til kl. 21.00 , lørdag kun til kl. 17.00

Vibyhus cafeteria

Vand 2,50 kr. , øl 3,00/4,25 kr. , smørebrød 4,00 kr. , kaffe/the 1,75 kr. pr. kop/ 6,25 kr. pr. kande , franskbrød 4,00 kr. , middag: middagsretter 8,50 - 12.00 kr., forårsrulle 3,60 kr.

Åben lørdag fra kl. 8.00 til kl. 23.00 , søndag ligeledes.

Munkekroen

tre munkesnitter 6,00 kr. , hjemmelavet leverpostej 4,- kr. , to frikadeller med kartoffelsalat 5,- kr. , suppe m. boller 5,- hver lørdag - søndag kl. 10.00 - 12.00 gratis; 1 stk. m. sild og 1 stk. m. frikadeller

Møllen

Øl 3,25/ 4,25kr, vand 2,75 kr., kaffe 3,75/ kande, spiritus pr. genstand 4,75 kr., "jægermad" 17,00 kr., pariserbøf 7,50 kr., ribbenssteg 7,50 kr.